

Postępowanie sądowe - podział majątku

Materiał informacyjny

W przypadku, gdy małżonkowie posiadają wspólny majątek i zdecydują o rozstaniu, konieczne będzie dokonanie podziału majątku. Jest on możliwy, w przypadku gdy w małżeństwie funkcjonuje rozdzielność majątkowa lub orzeczono separację albo rozwód. Najwięcej problemów stwarza ustalenie składników majątku podlegających podziałowi oraz samo postępowanie sądowe w tym zakresie. Oczywiście, istnieje możliwość dokonania podziału w drodze umowy sporządzonej u notariusza. Jednakże w części przypadków małżonkowie nie są w stanie dojść do porozumienia i są zmuszeni wszcząć postępowanie sądowe.

Od czego zacząć?

Na początku należy zgromadzić wszelkie dokumenty określające stan prawny majątku wspólnego, takie jak: akty notarialne potwierdzające zakup nieruchomości, odpis księgi wieczystej, decyzje, dowody zakupu pojazdów, sprzętów, umowy darowizny, postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku czy też wyciągi z rachunków bankowych. Dopiero ocena dokumentów pozwoli na rzetelne określenie, co stanowi majątek wspólny, a co należy wyłącznie do majątku osobistego małżonków. Odnośnie przynależności danego składnika do danego majątku, patrz: „Majątek małżonków. Materiał informacyjny”. Należy pamiętać, iż możliwość dokonania podziału majątku nie jest ograniczona czasem, można o niego wystąpić w dowolnym momencie.

Postępowanie sądowe

Aby rozpocząć postępowanie sądowe, należy sporządzić wniosek o podział majątku wspólnego. Należy w nim wskazać:

- 1) dane małżonków z aktualnymi adresami i nr PESEL;**
- 2) wskazanie co należy do majątku wspólnego i określenie wartości poszczególnych składników oraz całości;**
- 3) podstawę ustania wspólności majątkowej,** tj. umowa lub orzeczenie o rozdzielności majątkowej, orzeczenie separacji lub rozwodu itd.;
- 4) informację, czy strony próbowały rozwiązać sprawę bez pomocy sądu,** ewentualnie wskazanie, że strona chce skorzystać z mediacji sądowej;
- 5) informację o dokonanej opłacie** (należy załączyć potwierdzenie) lub wniosek o zwolnienie od ponoszenia kosztów postępowania. Opłata wynosi 1000 zł, a w przypadku gdy wniosek zawiera uzgodniony projekt podziału, opłata wynosi 300 zł.
- 6) określenie sposobu podziału poprzez:**
 - załączenie zgodnego projektu podziału, który sąd zatwierdza (gdy nie narusza on przepisów) lub
 - przyznanie na własność części składników majątku na rzecz żony, a części na rzecz męża bez obowiązku spłaty (podział fizyczny), tylko jeśli jest to możliwe;
 - przyznanie na własność składnika majątku (np. mieszkania) żonie z jednoczesnym obowiązkiem spłaty 50% jego wartości na rzecz męża (lub odwrotnie);
 - określenie terminu na dokonanie sprzedaży przez małżonków i podzielenie środków odpowiednio do posiadanych udziałów;
- 7) określenie sposobu i terminu ewentualnej spłaty;**

8) wskazanie dowodów na potwierdzenie opisanej sytuacji, np. dokumentów potwierdzających kto jest właścicielem, imion i nazwisk oraz adresów świadków, mających potwierdzić źródło pochodzenia środków przeznaczonych na zakupioną rzecz;

9) wskazanie nakładów poczynionych z majątku osobistego małżonka na majątek wspólny małżonków - należy się zwrot zasadniczo połowy poniesionych nakładów. Najczęściej ma to miejsce w przypadku, gdy jeden z małżonków zgromadził oszczędności przed ślubem, a następnie przeznaczył je na remont wspólnego domu.

10) żądanie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym w oparciu o art. 43 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Jest to możliwe wyłącznie w przypadku, gdy małżonkowie w różnym stopniu przyczynili się do powstania majątku wspólnego, a za ustaleniem nierównych udziałów przemawiają ważne powody. Jednym z powodów może być fakt, iż małżonek nie pracował w momencie zakupu domu, a wręcz trwonił majątek, nie przyczyniając się do zakupu. Nie jest na pewno powodem do ustalenia nierównych udziałów fakt, iż jeden z małżonków nie pracuje zawodowo i zajmuje się prowadzeniem domu i wychowywaniem dzieci ani zdrada małżeńska. Decydujący jest moment powstania majątku wspólnego, a nie późniejsze pogorszenie relacji między małżonkami.

Postępowanie sądowe może być długotrwałe, gdy drugi z małżonków nie będzie zgadzał się ze wskazaną wartością majątku lub żądaniem przyznania na własność danego składnika drugiemu z nich. Należy wziąć wtedy pod uwagę, iż w tym przypadku postępowanie wydłuży się o czas oczekiwania na opinię biegłego, jak również zwiększone zostaną koszty postępowania.